

- [Legal Act of Ukraine] (2016). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180/2016#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2017). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/480-2017-p/paran8#n8>
- [Legal Act of Ukraine] (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1100-2019-p#Text>
- Mishyn, M. "Transfertne tsinoutvorennia za pravylamy 2020 roku: naslidky dlia platnykiv podatkov" [Transfer Pricing According to the Rules of 2020: Implications for Taxpayers]. https://buh.ligazakon.net/aktualno/7625_transfertne-tsinoutvorennia-za-pravilami-2020-roku-nasldki-dlya-platnykiv-podatkv
- Mishyn, M. "Transfertne tsinoutvorennia" [Transfer Pricing]. *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, no. 2 (2015). <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7960>
- Protydiia ahresyvnomu podatkovomu planuvanniu: svitovyi dosvid ta vyklyky dlia Ukrainy [Countering Aggressive Tax Planning: World Experience and Challenges for Ukraine]. Kyiv: Alerta, 2017.
- Sychevskiy, I., and Syvolap, I. "Transfertne tsinoutvorennia" [Transfer Pricing]. *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, no. 33 (2013): 14-17. <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5889>

- Syvolap, I. "Monitorynh kontrolyovanykh operatsii ponovomu" [Monitoring of Controlled Operations in a New Way]. *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, no. 25 (2017): 18-20. <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005221-monitoring-kontrolovanikh-operatsiy-ponovomu>
- Syvolap, I. "TtsU v ahrosetori: forvardy, fuchersy, vypravlennia pomylok, koryhuvannia tsiny" [TCU in the Agricultural Sector: Forwards, Futures, Error Correction, Price Adjustment]. *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*. 2019. <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100010470-ttsu-v-agrosetori-forvardi-fuchersi-vipravlennia-pomilok-koriguvannia-tsin>
- Syvolap, I. "Zvit pro kontrolyovani operatsii" [Report on Controlled Transactions]. *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, no. 33 (2018): 6-12.
- Veres, O. "Povidomlennia pro ukladennia forvardnoho abo fuchersnoho kontraktu" [Notification of the Conclusion of a Forward or Futures Contract]. *Visnyk. Ofitsiino pro podatky*, no. 31 (2018): 22-25. <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100008842-povidomlennia-pro-ukladannia-forvardnogo-abo-fuchersnogo-kontraktu>

УДК 336.71
JEL: G21

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТІВ

©2021 ВОЛОХАТА В. Є.

УДК 336.71
JEL: G21

Волохата В. Є. Сучасний стан і перспективи розвитку банківських інновацій у контексті підвищення якості обслуговування клієнтів

В умовах глобалізації нестабільної ситуації на фінансовому ринку, пандемії коронавірусу, посилення міжбанківської конкуренції, недостатності фінансових ресурсів і зростання їх вартості, підвищення стандартів з боку Національного банку України вкрай необхідним стає вдосконалення системи управління банківського бізнесу за рахунок упровадження інновацій у вигляді використання новітніх технологій, які адекватні стратегії розвитку, та нових банківських продуктів. Саме тому інноваційний розвиток стає рушійною силою ефективності діяльності банківського сектора. Метою статті є оцінка сучасного стану інноваційних банківських технологій і перспектив їх розвитку в Україні в контексті підвищення якості обслуговування клієнтів. Визначено пріоритетні напрямки інновацій для ефективного розвитку банківських установ і шляхи їх вирішення. При аналізі тенденцій інноваційної діяльності вітчизняних банків виявлено головні з них. Наведено найбільш популярні інноваційні продукти на вітчизняному банківському ринку та надано їх характеристику. Проведено детальний аналіз нормативних і законодавчих актів, за результатами якого визначено перспективи розвитку інновацій у банківському секторі в найближчий час і до 2025 р., такі як: стратегія розвитку FinTech 2025; система електронних платежів в Національному банку (СЕП) за режимом 23/7; послуга шерингу цифрових документів; порядок використання цифрового власноручного підпису; створення та використання QR-кодів для кредитних переказів та при оплаті товарів і послуг; зміна дистанційної ідентифікації та перевірки клієнтів банків та ін.

Ключові слова: банківські інновації, стратегія розвитку FinTech 2025, СЕП за режимом 23/7, QR-коди, цифровий підпис.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-204-209>

Табл.: 1. **Бібл.:** 15.

Волохата Вікторія Єльфгідівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій, Навчально-науковий інститут «Каразінський банківський інститут» (просп. Перемоги, 55, Харків, 61174, Україна)

E-mail: viktoriavolohata@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7612-020X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2335804/victoriya-volohata/>

UDC 336.71
JEL: G21

Volokhata V. Ye. The Current State and Prospects of Banking Innovations in the Context of Improving the Quality of Customer Service

In the context of globalization of the unstable situation in the financial market, the coronavirus pandemic, strengthened interbank competition, lack of financial resources and increasing their value, raising standards by the National Bank of Ukraine, it is imperative to improve the banking business management system by introducing innovations in the form of the use of new technologies that are adequate in view of development strategies and new banking products. That is

why innovative development becomes the driving force of the efficiency of the banking sector's activity. The article is aimed at evaluating the current state of innovative banking technologies and prospects for their development in Ukraine in the context of improving the quality of customer service. Priority directions of innovations for effective development of banking institutions and ways of their solution are defined. When analyzing trends in innovative activities of domestic banks, the major ones are identified. The most popular innovative products in the domestic banking market are listed and their characterizations are provided. A detailed analysis of normative and legislative acts is carried out, determining the prospects for the development of innovations in the banking sector in the near future and by 2025, such as: FinTech development strategy 2025; electronic payment system at the National Bank (EFT) in the 23/7 regime; service of sharing of digital documents; procedure for using a digital handwritten signature; creation and use of QR codes for credit transfers and when paying for goods and services; change of remote identification and verification of bank customers, etc.

Keywords: banking innovations, FinTech 2025 development strategy, 23/7 EFT, QR codes, digital signature.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 15.

Volokhata Viktoriia Ye. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Banking and Financial Technologies, Educational and Scientific Institute «Karazin Banking Institute» (55 Peremohy Ave., Kharkiv, 61174, Ukraine)

E-mail: viktorivolohata@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7612-020X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2335804/victoriya-volohata/>

В умовах сьогодення ефективна діяльність банківського сектора відіграє найважливішу роль в економічному зростанні країни. Забезпечення стійкості функціонування банківського бізнесу, його конкурентоспроможність і ефективність роботи є необхідними факторами впливу на розвиток держави. Ефективність і надійність банківської діяльності визначає розвиток як суб'єктів господарювання, так і реального сектора економіки. В умовах глобалізації, нестабільної ситуації на фінансовому ринку, пандемії коронавірусу, посилення міжбанківської конкуренції, недостатності фінансових ресурсів і зростання їх вартості, підвищення стандартів з боку Національного банку України вкрай необхідним стає вдосконалення системи управління банківського бізнесу за рахунок впровадження інновацій у вигляді використання новітніх технологій, адекватних стратегії розвитку, і нових банківських продуктів. Саме тому інноваційний розвиток стає рушійною силою ефективності діяльності банківського сектора.

Основною причиною появи інновацій у банківському секторі, як і в інших секторах економіки, є перспектива отримання прибутку.

Діяльності сучасного банківського сектора притаманний високий ступінь конкуренції серед банківських установ, оскільки сфера їх діяльності абсолютно однакова. Вони можуть конкурувати між собою лише за рахунок підвищення якості банківських послуг і впровадження новітніх технологій в обслуговуванні клієнтів. Така ситуація викликає велику зацікавленість банків у розробці та запровадженні нових технологій обслуговування клієнтів, надання нових видів продуктів і послуг, скороченню витрат на утримання філій і відділень, що допоможе підвищити ефективність діяльності самої установи та забезпечити покращення якості обслуговування клієнтів.

Проблемам упровадження банківських інновацій в умовах сьогодення присвячено значну кількість наукових і практичних досліджень. Істотний внесок у дослідження впровадження банківських інновацій зробили такі вчені: Кльоба Л. Г. [2; 9], Ключко Л. А. [3],

Реверчук С. К., Паласевич М. Б. [9], Степаненко О. П. [11], Шевчук Ю. В. [13], Шмуратко Я. А., Джосан Д. О. [14] та ін. Але, незважаючи на чисельну кількість робіт, присвячених даній тематиці, завдання подальшого розвитку інновацій у банківській сфері залишаються актуальними, що потребує подальших наукових пошуків у цьому напрямку.

Метою статті є оцінка сучасного стану інноваційних банківських технологій і перспектив їх розвитку в Україні в контексті підвищення якості обслуговування клієнтів.

Об'єкт дослідження – інноваційні процеси, які відбуваються в банківських установах.

Предмет дослідження – практичні аспекти впровадження інноваційних продуктів і послуг у сучасних умовах розвитку банківських систем України і світу.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативні акти, статистичні й аналітичні матеріали, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали наукових конференцій і семінарів, Інтернет-ресурси з питань інноваційної діяльності банків.

Усі учасники банківського сектора орієнтуються на інновації для ефективного розвитку кожної банківської установи. Відповідно до огляду ЕУ пріоритетами для банків у розвитку є: вдосконалення системи кібербезпеки; реалізація планів цифрової трансформації; залучення, розвиток і збереження талантів; зростання ефективності за допомогою інновацій: інвестування в технології з метою поліпшити взаємодію з клієнтами. Для досягнення поставленої мети для активізації інвестування в нові технології більшість банків особливу увагу приділяють:

- ✦ посиленню конкурентного позиціонування та збільшення частки ринку (70%);
- ✦ розширенню методів залучення й утримання клієнтів (67%);
- ✦ скороченню витрат і підвищенню операційної ефективності (62%);
- ✦ зниженню кіберризиків, які посилюються (58%);

- ✦ отриманню доступу до інноваційних бізнес-моделей (46%).

Проаналізувавши тенденції інноваційної діяльності вітчизняних та іноземних банків, можна зробити висновок, що впровадження інновацій у кризових умовах є пріоритетом вітчизняної банківської діяльності, адже це сприяє підвищенню ефективності банківських операцій і підвищенню конкурентної позиції банківських установ на українському ринку фінансово-кредитних продуктів і послуг. Основні тенденції інновацій та розвитку банків включають тісний взаємозв'язок між банками та клієнтами, інтеграцію банків та ІТ-відділів, взаємодію між банками та соціальними мережами та залучення нових технологій.

На сьогодні найбільш інноваційними українськими банками є «ПриватБанк», «Альфа-Банк», «Райффайзен банк Аваль», «ОТП Банк» та ін. Вони вирізняються серед інших банків уже більше десяти років, надаючи інноваційні продукти та послуги. Лідером серед банківських установ є АТ КБ «ПриватБанк», який першим на вітчизняному банківському ринку став фіналістом престижного світового банківського рейтингу Retail Banker International Awards, де однією із номінацій була «Краща інновація в платежах» [2].

Дослідження щодо впровадження банківської інноваційної практики підтверджують, що переважна більшість українських банків застосовують стратегії запозичення банківських інновацій замість того, щоб розвиватися самостійно. Це пов'язано, головним чином, із відносно коротким періодом життя українських банківських установ порівняно з банками в промислово розвинутих країнах. Використовуючи цю стратегію, вітчизняні банки можуть бути впевненими, що вони захищені від ризиків впровадження інноваційної діяльності. Крім цього, даний підхід дозволяє банкам значно зменшити витрати на розробку та впровадження інновацій, одночасно обмежуючись витратами на дослідження адаптивних факторів впровадження інновацій на внутрішньому ринку [14].

Вибір і запровадження інноваційних продуктів і послуг залежать від умов діяльності суб'єктів господарювання. Вітчизняні банки в сучасних економічних умовах повинні спрямувати свою інноваційну діяльність за такими напрямками, як:

- ✦ по-перше, на оптимізацію банківських бізнес-процесів, яка підвищить ефективність діяльності банку;
- ✦ по-друге, на збереження своєї клієнтської бази, що забезпечується через упровадження популярних послуг серед клієнтів;
- ✦ по-третє, на пошук нових концептуальних рішень з питань пошуку бізнес-моделі, тобто визначення нових варіантів ведення бізнесу.

У сучасних умовах на вітчизняному банківському ринку найбільш популярними інноваційними про-

дуктами є мобільний та Інтернет-банкінг, зона 24, електронний залишок, POS-термінали в торгово-сервісних мережах, Інтернет-еквайринг, безконтактні розрахунки та віртуальні банки (табл. 1).

Отже, як результат, банки частіше використовують інструменти штучного інтелекту, що дозволяють використовувати більш інноваційні технології, тому компанії можуть мінімізувати витрати та покращити якість послуг, які вони надають.

Поширення коронавірусної інфекції та карантину у світі й Україні підтверджує необхідність забезпечення сталого розвитку українського ринку інновацій. У зв'язку з цим Національний банк України й учасники фінансового ринку зосередяться на формулюванні Стратегії розвитку FinTech 2025. FinTech-рішення може максимізувати якість віддалених фінансових послуг і мінімізувати зусилля людських ресурсів (і фізичних контактів) для надання відповідних послуг, що актуально в сучасних умовах карантинних обмежень [12].

Важливо зазначити, що без координації та співпраці всіх зацікавлених державних органів неможливо створити ефективну Fintech-екосистему, тому забезпечення розвитку Fintech-галузі стає ключовим елементом Стратегії розвитку фінансового сектора до 2025 р.

Однією з наймасштабніших інновацій у банківській сфері в Україні на поточний момент є старт роботи Системи електронних платежів Національного банку (СЕП) за режимом 23/7. Відтепер систему можна використовувати для міжбанківських платежів 23 години на добу, 7 днів на тиждень (з технологічною перервою для переходу на наступний банківський день з 00:00 до 01:00). До цього СЕП приймала міжбанківські платежі з 8:30 до 19:00 у робочі дні та не працювала під час святкових і вихідних днів [5].

Клієнти банку зможуть користуватися фінансовими послугами майже цілодобово та матимуть змогу здійснювати необхідні платежі в будь-який зручний час. Це внесе позитивний внесок у розширення фінансової інклюзії, запровадження нових інноваційних інструментів безготівкових переказів та збільшення частки безготівкових транзакцій.

Національний банк України разом із Міністерством цифрової трансформації проводять роботу з цифровізації банківського сектора України. Командою Мінцифри було запущено послугу шерингу (передачі) цифрових документів, у результаті чого на ринку з'явився додаток «Дія», який забезпечує ідентифікацію особистості в банку та передачу ідентифікаційних документів у цифровому форматі для відкриття банківського рахунку, не виходячи з дому. При цьому використовувати дану послугу є можливість і в онлайн-ресурсах банківської установи, і безпосередньо у відділеннях банків [7].

Вітчизняні інноваційні банківські продукти

Інновація	Характеристика
Мобільний банкінг	Використовуючи мобільний телефон, можна провести більшість операцій із власними рахунками, відкривається великий спектр послуг, зокрема перевірка залишку по рахунку, платежі, перекази коштів, кредити тощо
Інтернет-банкінг	Ключова новація, що пропонується клієнтам більшості банків. Значна увага при цьому віддається мобільним застосункам, тому що смартфон є головним методом для реалізації більшої частини банківських операцій
Зона 24	Можливість самостійно керувати рахунками, отримувати консультації фахівців call-центру, залишати заявку на одержання послуги, записатися на візит в будь-яке відділення банку
Електронний залишок	Запровадження послуги в касах банку скорочує витрати на обіг монет, оскільки залишок менше однієї гривні зараховується на рахунок мобільного телефону клієнта або у вигляді електронного ваучера
POS-термінали	Можливість оплати не пластиковою картою, а за допомогою інформації з NFC-чипів, що вбудовані в телефон
Інтернет-еквайринг	Забезпечення кредитною організацією (банком-екваєром) розрахунків з установами електронної комерції за транзакціями, що здійснюються за допомогою банківських карток у Інтернет-мережі
Безконтактні розрахунки	MasterCard PayPass і Visa PayWave забезпечують здійснення розрахунків, прикладаючи банківську пластикову картку до терміналу або банкомату; досконалою інноваційною технологією на сьогодні є NFC (Near Field Communication – зв'язок з ближнім полем)
Технологія віртуальних банків	За функціональними можливостями не поступаються традиційним банківським організаціями; в Україні на даний час найбільш відомим віртуальним банком є МоноБанк

Джерело: складено за даними [2; 3; 11; 13].

На поточний момент послугою шерингу цифрових документів можна скористатися у ПриватБанку, Монобанку та А-Банку. Лише в перший тиждень роботи було отримано приблизно 4000 нових заявок від клієнтів на реєстрацію через «Дію». У даний час понад 30 банків готуються до прийняття нових форм взаємодії з клієнтам. Для активізації цього процесу Мінцифрою підготовлено весь перелік необхідних технічних документів, а також надається опис і підтримка в процесі налаштувань та тестування. Для запуску шерингу будь-якій банківській установі необхідно лише 72 години, але з використанням даної технології банки оптимізують свої процеси, зменшують бюрократичність, запровадять сучасні продукти, підвищать свою конкурентоспроможність [4]. Актуальним під час пандемії також є можливість мінімізувати соціальні контакти, що забезпечується впровадженням онлайн-послуг.

Крім того, Національним банком України вдосконалено порядок використання цифрового власноручного підпису у вітчизняному банківському секторі, що стало можливим завдяки скасуванню обмеження створювати цифровий власноручний підпис лише за допомогою одного інструменту підписання – стилусом, отже, тепер дозволено підписувати документи цифровим власноручним підписом. Це позитивно вплине на ринок банківських

продуктів і послуг, адже процеси залучення клієнтів і підписання угод з ними будуть завдяки цьому спрощені [6; 10].

Серед інноваційних послуг на вітчизняному банківському ринку має місце затвердження НБУ загальних підходів до створення та використання QR-кодів для проведення кредитових переказів [8]. Метою даного рішення є створення уніфікованого ринкового інструменту для підвищення зручності розрахунків, який зможе вирішити складність сумісності різних інфраструктур учасників ринку. Уніфікований метод формування QR-коду збільшить швидкість розрахунків і зменшить операційні ризики [15].

Це також сприятиме широкому використанню QR-кодів при оплаті товарів і послуг та переказу коштів між рахунками. Використовувати QR-коди дуже зручно, оскільки вірогідність допущення помилок у даних одержувача або цілях оплати може бути зведена майже до нуля.

Крім цих переваг, використання QR-кодів для кредитних переказів допоможе автоматизувати бізнес-процеси учасників платежів, і як результат – збільшить кількість безготівкових розрахунків. Багато країн Європейського Союзу застосували подібні методи для формування та використання QR-кодів для переказу кредитів, серед яких Австрія, Німеччина, Бельгія, Фінляндія та Нідерланди.

Окрім вищезазначених інновацій, Національний банк України підготував принципову зміну дистанційної ідентифікації та перевірки клієнтів для банків. Банківські установи зможуть самостійно обрати необхідну модель ідентифікації та верифікації на основі власних потреб, можливостей вдосконалення програмних пакетів та відповідних оцінок ризиків для такої діяльності. Отже, банкам пропонуються повноцінна та спрощена модель ідентифікації та верифікації клієнтів.

Повноцінна модель дистанційної ідентифікації та верифікації, на яку не встановлюються ліміти, включає [1]:

- ✦ верифікацію ідентифікаційних даних клієнтів з використанням Системи BankID від Національного банку та кваліфікованим електронним підписом;
- ✦ відеоверифікацію, тобто спілкування клієнтів та працівників з використанням засобів відеотрансляції.

На додаток до повноцінних моделей банки також зможуть надавати клієнтам спрощені механізми ідентифікації, які простіші в побудові процесу з боку банків та доступніші для деяких верств населення, а саме [1]:

- ✦ верифікацію через Системи BankID НБУ;
- ✦ верифікацію через кваліфікований електронний підпис;
- ✦ проведення переказу з особистих рахунків клієнта на окремі рахунки банку, який буде супроводжуватися як мінімум вказанням ПІБ клієнта;
- ✦ проведення дистанційного зчитування клієнтом персональних даних із чипа біометричного документа шляхом використання NFC модуля телефону та відповідного мобільного додатку банківської установи;
- ✦ верифікацію даних клієнта від бюро кредитних історій із підтвердженням інформації тимчасовим паролем, що надходить на номер телефону клієнта.

Подібним чином, коли застосовуються деякі спрощені механізми, необхідно буде використовувати метод розпізнавання реальності особи з використанням власного ідентифікатора для фіксації фотографії клієнта. Водночас звертаємо увагу на те, що існують певні обмеження щодо використання таких електронних гарантів.

ВИСНОВКИ

Інноваційна банківська діяльність є невід'ємною частиною підвищення якості обслуговування клієнтів банків, розробки та впровадження нових інноваційних продуктів і, як наслідок, підвищення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності.

Від ефективності організаційно-економічного механізму інноваційної діяльності, створеного на

основі певної теоретичної та методологічної бази на пряму залежить успішність діяльності будь-якої банківської установи.

Тому проблема впровадження нових інноваційних технологій є актуальною для всіх українських банків. Реалізація стратегічних можливостей розробки нових банківських продуктів і послуг, прийняття гнучких управлінських рішень з урахуванням ризиків, властивих інноваційним банківським технологіям, є одним із головних напрямків розвитку банківського бізнесу в умовах сьогодення. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Банки отримають нові провідні сучасні інструменти для дистанційної ідентифікації та верифікації клієнтів // Офіційний сайт НБУ. 15.04.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-otrimayut-novi-providni-suchasni-instrumenti-dlya-distantsiynoyi-identifikatsiyi-ta-verifikatsiyi-kliyentiv>
2. Кльоба Л. Г. Оцінювання рівня інноваційності банківських продуктів і послуг. *Ефективна економіка*. 2016. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5024>
3. Клюско Л. А. Інновації у сфері банківського бізнесу. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. Вип. 2. С. 109–128. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2019.109-128>
4. Національний банк дозволив відкривати банківський рахунок з цифровим паспортом // Офіційний сайт НБУ. 02.10.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-dozvoliv-vidkrivati-bankivskiy-rahunok-z-tsifrovim-pasportom>
5. НБУ та Мінцифри спільно працюють над цифровізацією банківської системи України // Офіційний сайт НБУ. 13.10.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-ta-mintsifri-spilno-pratsyuyut-nad-tsifrovizatsiyeyu-bankivskoyi-sistemi-ukrayini>
6. Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до Положення про застосування цифрового власноручного підпису в банківській системі України» від 30.07.2020 р. № 110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0110500-20#Text>
7. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Змін до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу» від 02.10.2020 р. № 138. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0138500-20#Text>
8. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Правил формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів» від 28.05.2020 р. № 68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0068500-20#Text>
9. Реверчук С. К., Кльоба Л. Г., Паласевич М. Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю : монографія. Львів, 2007. 352 с.
10. Розширено можливості застосування цифрового власноручного підпису в банках // Офіційний сайт НБУ. 31.07.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozshireno-mojlivosti-zastosuvannya-tsifrovogo-vlasnoruchnogo-pidpisu-v-bankah>

11. Степаненко О. П. Тенденції інноваційного розвитку банківської системи України. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 6. С. 275–282.
12. Фінансова інклюзія, інновації та безготівкові операції в Україні – пріоритети Стратегії розвитку FinTech 2025 // Офіційний сайт НБУ. 24.03.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/finansova-inklyuziya-innovatsiyi-ta-bezgotivkovi-operatsiyi-v-ukrayini-prioriteti-strategiyi-rozvitku-fintech-2025>
13. Шевчук Ю. В. Оцінка використання фінансових інновацій на фінансовому ринку України. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 39–44. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.5.39
14. Шмуратко Я. А., Джосан Д. О. Сучасні тенденції розвитку банківських інновацій. *Гроші, фінанси і кредит*. 2016. № 2. С. 299–302. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHmuratko-YA.-A..pdf>
15. QR-коди для здійснення кредитових переказів спростять та пришвидшать розрахунки // Офіційний сайт НБУ. 02.06.2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/qr-kodi-dlya-zdiysnennya-kreditovih-perekaziv-sprostyat-ta-prishvidshat-rozrahunki>

REFERENCES

- “Banky otrymaiut novi providni suchasni instrumenty dlia dystantsiinoi identyfikatsii ta veryfikatsii kliientiv” [Banks Will Receive New Leading Modern Tools for Remote Identification and Verification of Customers]. Ofitsiyni sait NBU. April 15, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-otrimayut-novi-providni-suchasni-instrumenti-dlya-dystantsiynoyi-identifikatsiyi-ta-verifikatsiyi-kliientiv>
- “Finansova inkluziia, innovatsii ta bezgotivkovi operatsii v Ukraini - priorytety Stratehii rozvytku FinTech 2025” [Financial Inclusion, Innovation and Non-cash Operations in Ukraine are Priorities of the FinTech 2025 Development Strategy]. Ofitsiyni sait NBU. March 24, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/finansova-inklyuziya-innovatsiyi-ta-bezgotivkovi-operatsiyi-v-ukrayini-prioriteti-strategiyi-rozvitku-fintech-2025>
- Kliusko, L. A. “Innovatsii u sferi bankivskoho biznesu” [Innovation in the Field of Banking Business]. *Zbirnyk naukovykh prats Universytetu derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy*, no. 2 (2019): 109-128. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2019.109-128>
- Klyoba, L. H. “Otsiniuvannia rinvnia innovatsiinosti bankivskykh produktiv i posluh” [Evaluation of Innovative Banking Products and Services]. *Efektivna ekonomika*, no. 6 (2016). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5024>
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0110500-20#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0138500-20#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0068500-20#Text>
- “Natsionalnyi bank dozvoliv vidkryvaty bankivskiy rahunok z tsyfrovym pasportom” [The National Bank Allowed the Opening of a Bank Account with a Digital Passport]. Ofitsiyni sait NBU. October 02, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-dozvoliv-vidkrivati-bankivskiy-rahunok-z-tsifrovim-pasportom>
- “NBU ta Mintsyfry spilno pratsuiut nad tsyfrovizatsiieiu bankivskoi systemy Ukrainy” [The NBU and the Ministry of Finance are Working Together to Digitize Ukraine's Banking System]. Ofitsiyni sait NBU. October 13, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbuta-mintsifry-spilno-pratsuyut-nad-tsifrovizatsiyeyu-bankivskoyi-sistemi-ukrayini>
- “QR-kody dlia zdiisnennia kredytovykh perekaziv sprosiat ta pryshvydshat rozrahunki” [ENGLISH_UA QR-codes for Credit Transfers Will Simplify and Speed Up Payments]. Ofitsiyni sait NBU. June 02, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/qr-kodi-dlya-zdiysnennya-kreditovih-perekaziv-sprostyat-ta-prishvidshat-rozrahunki>
- “Rozshyreno mozhlyvosti zastosuvannia tsyfrovoho vlasnoruchnoho pidpysu v bankakh” [The Possibilities of Using Digital Handwritten Signatures in Banks Have Been Expanded]. Ofitsiyni sait NBU. July 31, 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/rozshyreno-mojlyvosti-zastosuvannya-tsifrovogo-vlasnoruchnogo-pidpysu-v-bankakh>
- Reverchuk, S. K., Klyoba, L. H., and Palasevych, M. B. *Upravlinnia i rehuliuвання bankivskoiu investytsiinoiu diialnistiu* [Management and Regulation of Banking Investment Activities]. Lviv, 2007.
- Shevchuk, Yu. V. “Otsinka vykorystannia finansovykh innovatsii na finansovomu rynku Ukrainy” [Evaluation of Use of Financial Innovations in the Financial Market of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 5 (2019): 39-44. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.5.39
- Shmuratko, Ya. A., and Dzhosan, D. O. “Suchasni tendentsii rozvytku bankivskykh innovatsii” [Modern Trends of Banking Innovations]. *Hroshi, finansy i kredyt*, no. 2 (2016): 299-302. <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHmuratko-YA.-A..pdf>
- Stepanenko, O. P. “Tendentsii innovatsiinoho rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy” [Trends of Innovative Development of the Banking System of Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (2012): 275-282.